

Wat is de 'WE' in empowErment?

Toelichting op 29 januari 2025 door Jan Depauw. Onderzoeker bij het Onderzoekscentrum Sociale Inclusie

Programma

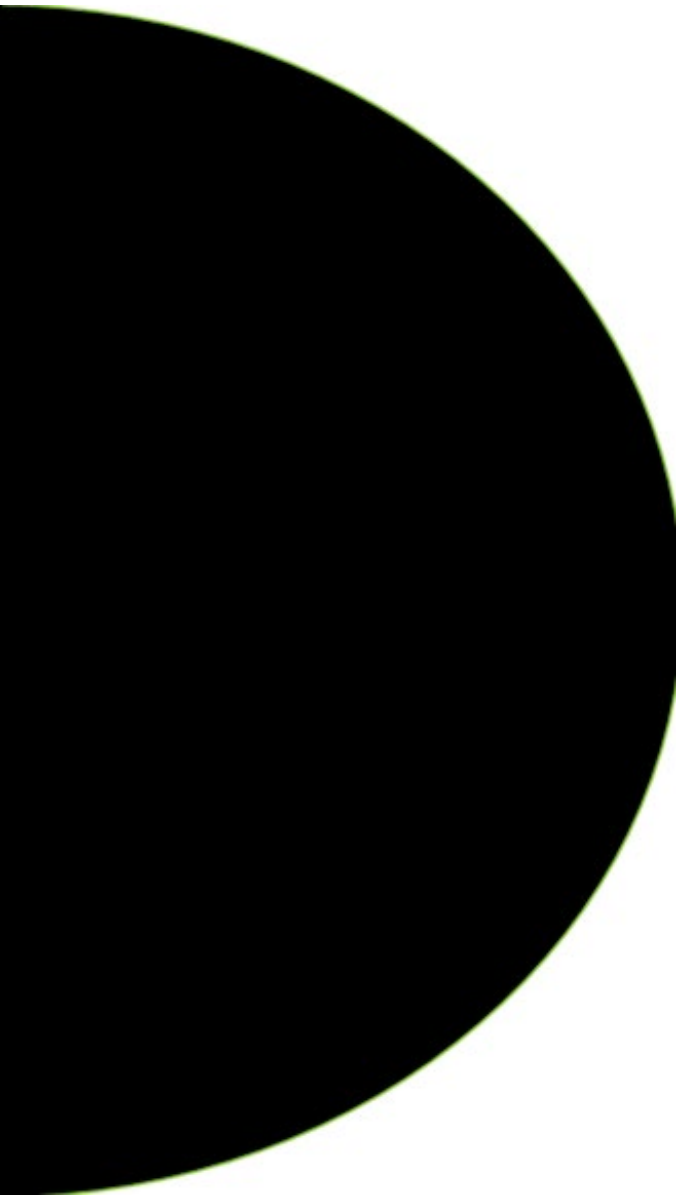
- 01| Inleiding
- 02| Probleemstelling
- 03| Onderzoeksvragen
- 04| Theoretisch kader
- 05| Onderzoeksopzet
- 06| Bevindingen
- 07| De (WE) in EmpoWErment
- 08| Conclusies
- 09| Aanbevelingen
- 10| Discussies en vragen
- 11| Afsluiting

01 | Inleiding

Provincie
Antwerpen

- Context van het onderzoek
  - Provincie Antwerpen: Inclusieve economie 2020-2024.
  - Initiatieven steunen die terugval na doorstroom voorkomen.
  - Provinciale subsidieoproep: 'Bouwen van ondersteuningsnetwerken voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt'.
- Doelstelling
  - *"Ondersteuningsnetwerken creëren die doelgroepmedewerkers en bedrijven ondersteunen en omkaderen zodat zij empowered worden."*
  - > Onderzoek door Karel de Grote Hogeschool (2022-2024).

De doelgroep vertoont een grote uniformiteit. Er zijn met name sterke overeenkomsten in de maatschappelijke positie die ze innemen.

**Organisaties slagen er
meestal goed in
nagestreefde doelen op hun
eentje te verwezenlijken.**

Als organisaties focussen op arbeidsmatige aspecten, en ze daar behoorlijke resultaten boeken, leidt dit automatisch tot vooruitgang op andere levensdomeinen.

De participatieladder

- Participatieladder maakt het traject naar positieve effecten inzichtelijk.
- Dit instrument geeft een beeld van het participatieniveau van volwassenen in de maatschappij.
- Arbeidsmatige activiteiten situeren zich op welbepaalde treden van de participatieladder.

In het onderzoek betrokken organisaties

- Trede 5: betaald werk met ondersteuning zoals onder meer de tewerkstelling in een maatwerkbedrijf (**Stroom Maatwerk**) of via de lokale diensteneconomie (**KRAS**).
- Trede 4: tijdelijke activerende trajecten zoals onder meer de opleidingsstages, tewerkstelling in het kader van artikel 60, §7, van de OCMW-wetgeving en wijk-werken (**IGEMO**).
- Trede 3: personen met afstand tot de arbeidsmarkt die stappen kunnen zetten in de richting van werk maar die daarbij begeleiding nodig hebben. Voor hen is betaalde arbeid op Trede 5 of 6 op korte of middellange termijn niet mogelijk. Het betreft AMA vanuit het Werk- en Zorgdecreet en vrijwilligerswerk (**VINAC+**).

02| Probleemstelling

- In ideaal scenario stromen doelgroepmedewerkers door naar een hogere trede op de participatieladder.
- Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat er een kwetsbare groep van arbeiders is, die in hoge mate kwetsbaar blijven doorheen hun ganse loopbaan.
- Van essentieel belang dat zij op gepaste ondersteuning kunnen blijven rekenen doorheen hun loopbaan en dus beroep te kunnen doen op een ruimer ondersteuningsnetwerk.

03 | Onderzoeksvragen

- Hoe dragen ondersteuningsnetwerken bij aan empowerment?
- Welke methoden worden ingezet en wat is hun impact?
- Welke zijn de voorwaarden voor collectieve impact?

04 | Theoretisch kader

- Empowerment:
  - Proces van versterking: controle, kritisch bewustzijn en participatie.
  - Psychologisch empowerment: zelfvertrouwen en motivatie. Intra-persoonlijk, inter-persoonlijk en gedragscomponent.

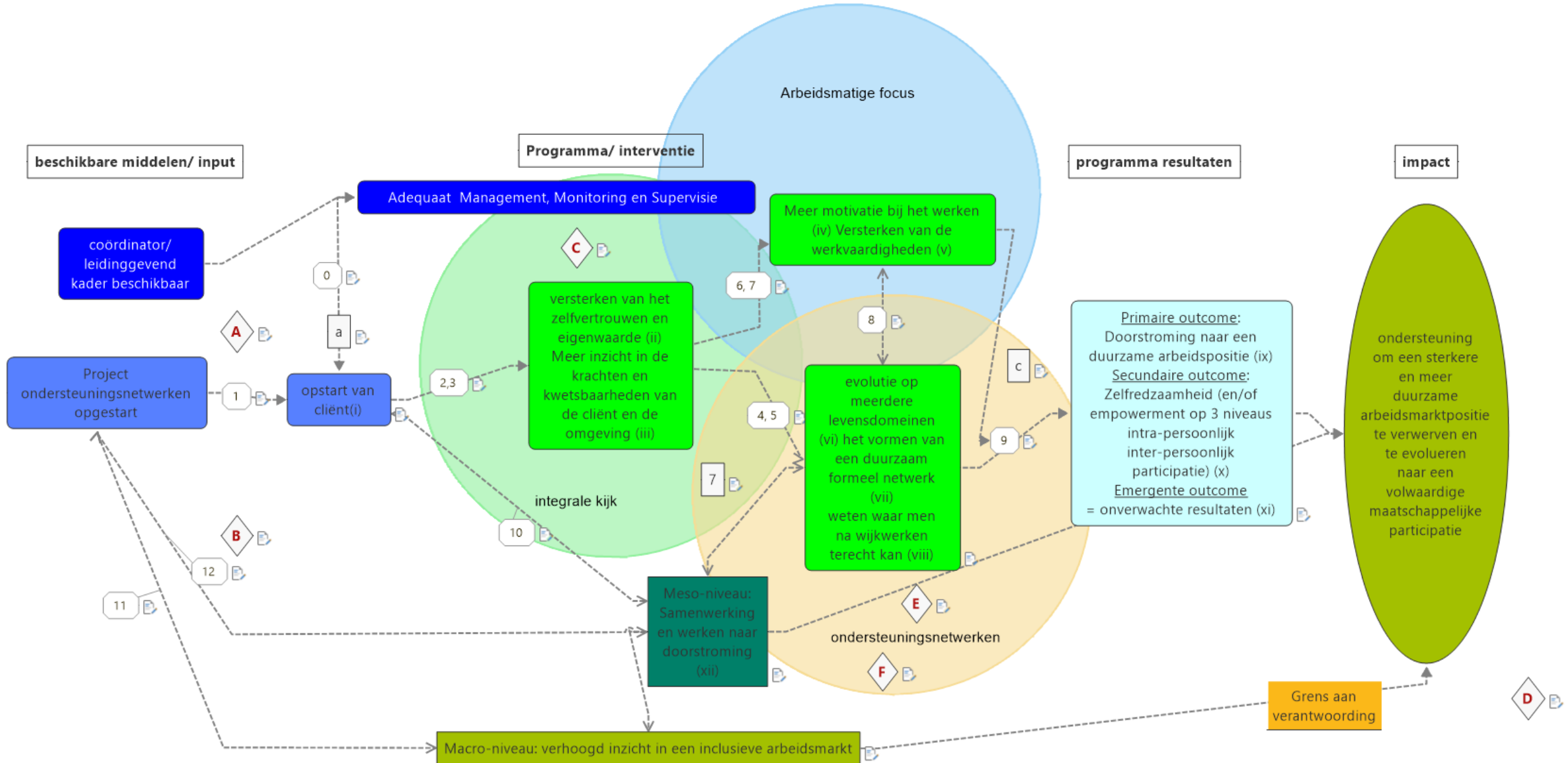
- Collectieve impact:
  - Samenwerking tussen formele en informele netwerken.
  - Focus op gezamenlijke doelstellingen en meet- of evaluatie-instrumenten (gedeelde taal).

05 | Onderzoeksopzet

- Stap 1: Programmatheorie ontwikkelen.
- Stap 2: Kwalitatieve dataverzameling via interviews en focusgroepen.
- Stap 3: Analyse van data op basis van empowerment-meetschalen (MPE & MBE).

Input – Acties & Tussenresultaten – Outcomes – Impact

06.1 | Bevinding: Empowerment

- Conclusie: Empowerment-raamwerk ondersteunt analyse & interpretatie van resultaten en voedt impactgedreven handelen.
- Relevantie van Empowerment:
  - Gedeelde taal voor organisatie-resultaten.
  - Allen zijn gericht op intrapersoonlijke, gedrags- en interpersoonlijke componenten... maar die laatste blijkt meest problematisch.
- Resultaten per organisatie:
  - KRAS & VINAC+: Focus op zelfvertrouwen en zelfeffectiviteit.
  - GROW-project: Veerkracht en werkhouding versterkt.
  - Stroom Maatwerk: Stroomwijzer versterkt kritisch bewustzijn.

06.2| Bevinding: Rol ondersteuningsnetwerken

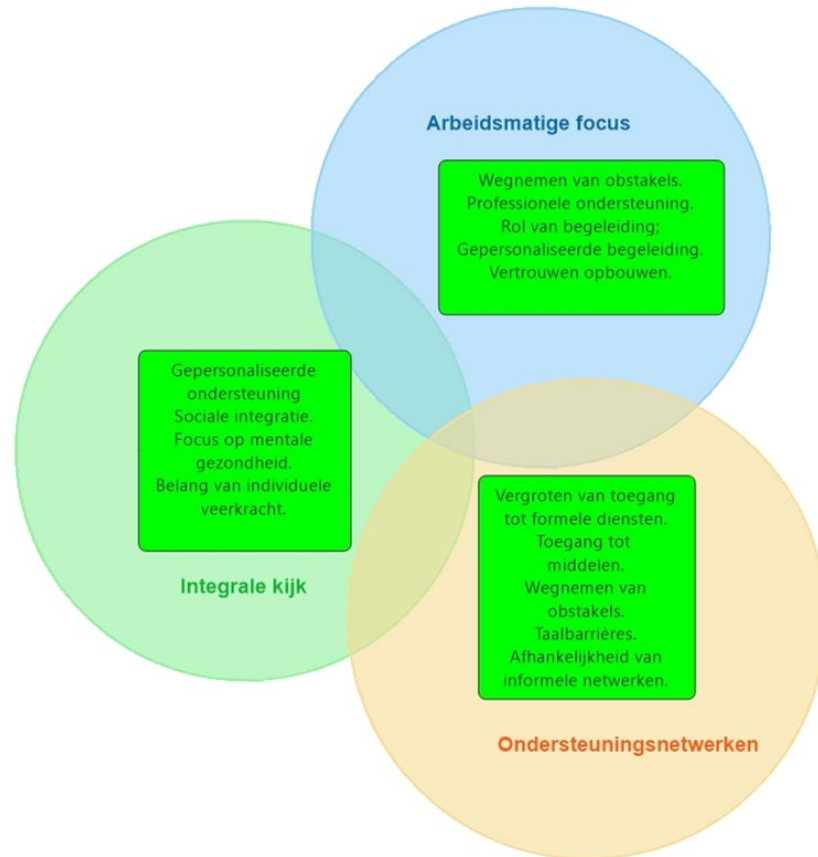
- Voorkomen van terugval:
  - Intensieve begeleiding en hybride netwerken (formeel + informeel).
  - Samenwerking tussen organisaties cruciaal voor collectieve impact.
- Effect op organisaties en samenleving:
  - Minder ziekteverzuim: Empowerment draagt bij aan actieve deelname en lagere kosten.
  - Collectieve impact: VINAC+ en Route 11 versterken elkaar door samenwerking.

06.3 | Bevinding: de 'WE' of succesfactoren

- Geen universele aanpak:
  - Elke organisatie stemt aanpak af op doelgroep en context.
  - Flexibiliteit en innovatie essentieel.
- Impactgedreven handelen via AIO-model:
  - Generieke programmatheorie maakt interventies en resultaten inzichtelijk.
  - Identificatie van Werkzame Elementen (WE) in empowerment.
- Organisaties combineren arbeidsmatige en sociale ondersteuning:
  - Gepersonaliseerde ondersteuning
  - Obstakels wegnemen (taal, administratie).
  - Toegang tot formele diensten vergroten naast werkvloerondersteuning

07| De WE in empowERment

- Het AIO-model
  - Arbeidsmatige focus.
  - Integrale aanpak.
  - Opbouwen van ondersteuningsnetwerken.
- Combinatie van deze elementen leidt tot verhoogd empowerment.

08 | Conclusies

- Ondersteuningsnetwerken dragen bij aan empowerment.
- Dit dankzij, met en naast de arbeidsmatige ondersteuning op de werkvloer, een focus op gepersonaliseerde ondersteuning, het wegnemen van obstakels en het vergroten van de toegang tot formele diensten.
- Collectieve impact vereist gedeelde taal en meet-of evaluatie-methoden en impactgericht handelen.

09 | Aanbevelingen

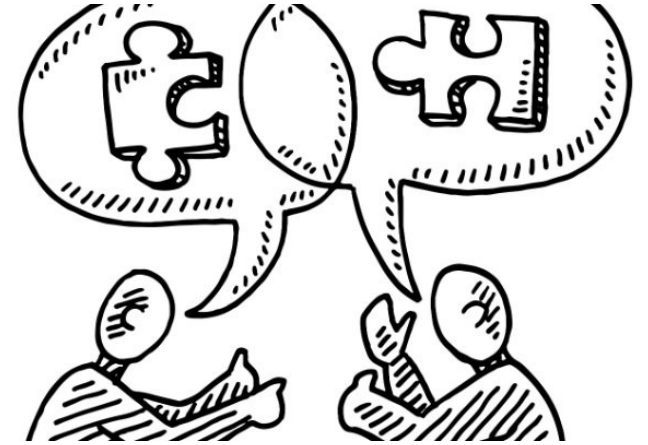
- Voor organisaties
  - Investeer in hybride netwerken (formeel en informeel bronnen).
  - Stimuleer impactgericht handelen en continu leren en evalueren.
- Voor toekomstig onderzoek
  - Duurzaamheid van impact onderzoeken via longitudinale studies.
  - Standardiseren van evaluatie of-meetinstrumenten.

10| Discussie en vragen

11 | Afsluiting

- Belangrijkste lessen:
  - Empowerment als gedeeld concept.
  - AIO-model stuurt kijk en acties.
  - Samenwerking en gedeelde taal als sleutel tot collectieve impact.
- Dankwoord:
  - Dank aan de Provincie Antwerpen, betrokken organisaties en collega-onderzoekers.

Contactgegevens

Jan Depauw

Onderzoeker Onderzoekscentrum Sociale Inclusie
Lector Sociaal Werk Onderzoek

jan.depauw@kdg.be

Campus Zuid
Brusselstraat 45,
2018 ANTWERPEN
+32 3 613 12 11
+32 479 73 11 03
www.kdg.be

